

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Рівень освіти	<u>Перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність	<u>231 Соціальна робота</u>
Освітня програма	<u>«Соціальна та молодіжна робота»</u>
Тривалість викладання	<u>4 й семестр (7, 8 чверть)</u>
Кількість кредитів	<u>4 кредити ЄКТС (120 годин)</u>
Заняття:	
лекції:	<u>1 година на тиждень</u>
практичні:	<u>2 години на тиждень</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Khozhylo.I.I@nmu.one

Викладачі:

Хожило Ірина Іванівна

д. держ. упр., професор, професор кафедри

Персональна сторінка:

<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Khozhylo/Khozhylo.php>

E-mail: Khozhylo.I.I@nmu.one

1. Анотація до курсу

На сучасному етапі розвитку України в умовах подвійних викликів та загроз пандемії COVID19 та збройної агресії проти української держави формування комплексної теоретичної та практичної підготовки спеціалістів, обізнаних з основами організації надання медичної та соціальної реабілітації з метою створення безпечного соціального простору для громадян та безпечного середовища, а також з метою інтеграції в суспільство значно актуалізує потребу здобувачів вищої освіти щодо вибору навчальної дисципліни «Основи медико-соціальної реабілітації» як такої, що найбільше корелює із вимогами до компетентностей сучасного фахівця з соціальної та молодіжної роботи.

У період повоєнної відбудови української держави фахівці, які мають належну компетентність з питань соціальної та медичної реабілітації будуть дуже затребуваними на ринку праці. Адже питання медико-соціальної реабілітації є складовою соціальної політики будь-якої держави, а імперативи її реалізації гарантують оптимальні умови забезпечення добробуту для кожного члена суспільства; сприяють продуктивній зайнятості населення та розвитку людського потенціалу, забезпечують всебічну та підтримку найбільш незахищених верств населення.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у спеціалістів з соціальної та молодіжної роботи компетентностей на основі отримання сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок організації реабілітації для окремих соціально-вікових груп, зокрема, для осіб із інвалідністю та інших категорій осіб з обмеженнями життєдіяльності, а також осіб при зміні їх соціального статусу, з метою їх соціалізації, адаптації та інтеграції у суспільство.

Завдання курсу:

- вивчити основи соціальної реабілітації, теоретико-методологічні основи соціальної реабілітації як напрями комплексної реабілітації і основи соціальної інтеграції осіб з інвалідністю та інших категорій осіб з обмеженнями життєдіяльності; технології соціальної реабілітації різних категорій осіб, а також роль і участь в ній професійних соціальних працівників;
- ознайомити із сутністю діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, міжнародних організацій та громадськості у сфері медико-соціальної реабілітації;
- навчити аналізувати явища та процеси, що відбуваються у соціальній політиці держави, зокрема, за напрямком медико-соціальної реабілітації, адаптації та інтеграції людей з особливими потребами;
- навчити використовувати отримані результати в практиці соціальної та молодіжної роботи;

3. Результати навчання

- пояснювати сутність теоретичних підходів при здійсненні програм медико-соціальної реабілітації та виокремлювати характерні пріоритети кожного виду реабілітації в залежності від індивідуальних запитів клієнтів;
- розуміти теоретичну й практичну складові надання медико-соціальної реабілітації, дотримання організаційних принципів її надання різним віковим групам населення (доросле/дитяче населення) та вміти аргументувати й обґрунтовувати, публічно доводити авторську позицію;
- розпізнавати стани, загрозливі для життя і здоров'я та застосовувати основні принципи оцінки стану клієнтів, що мають розлади стану психологічного здоров'я (ознаки стресу тощо), забезпечувати психологічний комфорт та безпеку при спілкуванні та консультуванні клієнтів, вміти обґрунтувати авторську позицію;
- професійно спілкуватися з клієнтами та брати ініціативу на себе; надавати першу психологічну допомогу при критичних станах; вміти правильно оцінити психологічний стан людей, що перебувають у кризових станах, здатність застосовувати теоретичні підходи та поведінкові моделі організації надання медико-соціальної реабілітації, працювати у групах.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. Основи медико-соціальної роботи як навчальна дисципліна та вид практичної діяльності

1.1. Реабілітація: основні визначення та сутність понять і категорій

1.2. Реабілітація в системі соціального захисту населення: роль та місце в соціальній політиці держави

2. Медичний напрям реабілітації: поняття, зміст і види

2.1. Медична реабілітація: основні поняття і категорії

2.2. Медична реабілітація: організаційно-правові засади

2.3. Характеристика основних видів та методів медичної реабілітації

3. Соціальний напрямок реабілітації: поняття, зміст та види

3.1. Основні міжнародні акти про соціальні права людини

3.2. Соціальна реабілітація: основні поняття і категорії

3.3. Соціальна реабілітація: організаційно-правові засади в Україні

3.4. Характеристика основних видів та методів соціальної реабілітації

4. Психологічний напрямок реабілітації: поняття, зміст та види

4.1. Психодіагностика та психореабілітація: основні поняття і категорії

4.2. Основні умови та принципи психореабілітації

4.3. Характеристика основних видів та методів психологічної реабілітації

5. Основні підходи та принципи розробки індивідуальних програм медико-соціальної реабілітації

5.1. Програмний підхід в реалізації медико-соціальної реабілітації: основні поняття і категорії

5.2. Характеристика основних принципів розробки програм медико-соціальної реабілітації

5.3. Міжнародний досвід розробки та реалізації програм медико-соціальної реабілітації

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Соціальна складова реабілітаційної роботи;

2. Медико-соціальні проблеми осіб з інвалідністю;

3. Технології соціальної терапії у соціальній реабілітації різних груп клієнтів;

4. Спілкування як соціально-психологічний феномен;

5. Реабілітація як форма соціального захисту осіб з інвалідністю: досвід України та країн ЄС;

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ – перелік основних тем для підготовки ЕСЕ

1. Медико-соціальна реабілітація як наука, навчальна дисципліна та вид практичної діяльності.

2. Медико-соціальна реабілітації: науково-доказовий підхід.

3. Медико-соціальна реабілітація як професійна діяльність.

4. Медико-соціальна реабілітація осіб з інвалідністю: аспекти міжнародного права.

5. Принципи та методи медико-соціальної реабілітації.
6. Організація діяльності центрів реабілітації осіб з інвалідністю.
7. Основні цілі та завдання реабілітаційних установ
8. Соціально-психологічні особливості комунікації хворих та здорових людей.
9. Типи соціально-психологічної адаптації осіб з інвалідністю.
10. Формування інклюзивного середовища життєдіяльності: правова база.
11. Формування інклюзивного середовища життєдіяльності: психологічні аспекти.
12. Формування інклюзивного середовища життєдіяльності: організаційні підходи.
11. Реабілітаційна індустрія в Україні та зарубіжних країнах.
12. Моделі інвалідності: медична, політична, модель незалежного життя, медико-соціальна.
13. Особливості здійснення реабілітаційної допомоги: модельний підхід.
13. Структурно-функціональні моделі реабілітаційних установ.

Для представлення результатів виконання завдання необхідно заповнити відповідний шаблон, який розміщено у застосунку Teams MS Office та на дистанційній платформі Moodle.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365. Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle. Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	при своєчасному складанні	при не своєчасному складанні	
40	60	30	100

Теоретична частина оцінюється за результатами *контрольної роботи*, яка містить 2 запитання, кожне з яких оцінюється в 5 балів (максимальна кількість **10 балів**) та виконання *індивідуального завдання (есе)*, максимальна кількість балів за яке становить **30 балів**.

Практична частина полягає у виконанні практичних завдань під час практичних занять, які максимально оцінюються у **60 балів** (участь у практичних заняттях за кожною

темою максимально може принести здобувачу вищої освіти **12 балів**).

Отримані бали за контрольну роботу, індивідуальне завдання та практичні заняття додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Критерії оцінювання контрольної роботи:

Контрольна робота складається з 2 запитань, максимальна оцінка становить 10 балів. У разі використання технології дистанційної освіти допускається усне опитування за контрольними питаннями з використанням інструментів Office 365, Teams.

Правильна відповідь на кожне запитання оцінюється в 5 балів, а саме:

5 балів – відповідь правильна, точна;

4 бали – відповідь правильна, складає 80%;

3 бали – відповідь неповна, складає 50%;

2 бали – відповідь складає 20-40%;

1 бал – відповідь неправильна повністю;

0 балів – відповіді немає.

6.4. Критерії оцінювання індивідуального завдання (есе):

Есе: максимальна оцінка – 40 балів, з них – 30 балів: зміст та ґрунтовність розкриття теми, якість джерельної бази, дотримання правил академічної доброчесності, 10 балів – якість оформлення, презентація та захист результатів дослідження.

6.5. Критерії оцінювання практичної роботи:

- 12 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури
- 10 балів – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу;
- 8 балів – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;
- 6 балів – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, відповідь не повна, фрагментарно розкриває питання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;
- 4 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;
- 2 бали – наявність текстової відповіді, яка не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення
- 0 балів – відсутність відповіді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»: http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до команди навчальної дисципліни у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти має право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О. Петряшев та ін. Київ, Мецина, 2018. 464 с.
2. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/a/430805.pdf>
3. Хожило І. І. Публічне управління у соціогуманітарній сфері: навч. посіб. у таблицях і схемах / І. І. Хожило, О. В. Антонова, С. М. Мороз, Н. Г. Сорокіна. ДРІДУ НАДУ, 2020. 113 слайдів. URL: <https://docs.google.com/presentation/d/1o3pFqZY5NeEtqyczzumBh8uo91SSLEW7/edit#slide=id.p3>
4. Хожило І. І. Публічноуправлінські аспекти розбудови національної системи охорони громадського здоров'я в Україні: кол. моногр. *Модернізація публічного управління в умовах глобальних змін світового простору*: кол. моногр. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2021. 258 с.

Нормативні документи

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (із змінами). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
2. Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>
3. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
4. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
5. Закон «Про реабілітацію осіб з інвалідністю». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>
6. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>
7. Державна типова програма реабілітації інвалідів: постанова КМУ від 8 грудня 2006 р. № 1686. <https://www.kmu.gov.ua/npras/58079892>
8. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. 2017. 174 с. URL: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf
9. Основи законодавства України про охорону здоров'я : закон України від 19.11.1992 р. № 2801-ХІІ (із змінами): URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
10. Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: постанова КМУ від 22 липня 2020 р. № 641. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641-2020-%D0%BF#Text>
11. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: указ Президента України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
12. Про Доктрину інформаційної безпеки України : Указ Президента України від 25.02.2017 р. № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>.
13. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

Додаткові

1. Білоус І. І. (2019). Поняття соціальної безпеки та її роль в системі національної безпеки держави. *Ефективна економіка*. 2019. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2019/43.pdf

2. Глобальні цілі сталого розвитку. URL: <http://www.un.org.ua/images/documents/3615/>
3. Книш С. В. Удосконалення публічного управління сферою охорони здоров'я в Україні: аналіз реформи та європерспективи. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 1. С. 54-59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2019_1_11
4. Європейська програма роботи, 2020–2025: Спільні дії для міцнішого здоров'я. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2021. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/345924/WHO-EURO-2021-1919-41670-59496-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки : монографія / О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова [та ін.] / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості . Київ; Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.
6. Тарасенко Т. М. (2017). Соціальний розвиток молоді у сфері вищої освіти: державно-управлінський аспект : монографія / Т. М. Тарасенко, А. М. Пугач. Дніпро : Пороги, 2017. 244 с.
7. Основні аспекти фізичної реабілітації дітей зі сколіозом / Н. Нестерчук, К. Мацишина, І. Григус, Д. Скальські. *Medycyna i zdrowie. Wybrane aspekty ratownictwa*. Т. 3. Gdynia ; Gdańsk ; Starogard Gdański, 2018. С. 65-74.
8. Брич, В. В. (2022). зміцнення реабілітації як стратегії охорони здоров'я: погляд всесвітньої організації охорони здоров'я. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*, (4), 31–37. <https://doi.org/10.11603/1681-2786.2021.4.12853>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
4. Офіційний сайт Міністерства здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>